

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ЯК СУЧАСНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

На основі результатів емпіричного дослідження серед молоді України та Росії аналізується проблема життєвої мети сучасної молодшої людини, а також її емоційно-ціннісна сфера.

Нарікання на те, що "молодь пішла не та", що діти, не в приклад батькам, ліниві, легковажні, не поважають старших, можна зустріти і в папірусах давніх єгиптян, і в листах і есе давніх греків. Наш час не виняток - сьогодні юнакам і дівчатам докоряють за аморальність, бездуховність, відсутність ідеалів, за меркантильність, відмову від традиційних для українців цінностей. Наскільки справедливі подібні закиди? Молодь демократичної України: Яка вона? Який її культурологічний потенціал? До чого прагне? Для з'ясування цих питань ми і провели соціально-психологічне дослідження. Під час використання спеціальної анкети визначилися дві групи: основна - власне молодь віком від 17 до 23 років (197 чол.) і старша генерація віком від 35 до 55 років (74 чол.). Інтервал між цими групами зумовлений, передусім, необхідністю виявити характер зміни інтересів, життєвих планів і ціннісних орієнтацій "дітей" у порівнянні з генерацією "батьків" і визначити роль у цьому процесі соціальних (інституційних) чинників, що діють у сучасному українському суспільстві.

Таким чином, зіставний аналіз дослідження охоплює, з одного боку, частину молодих людей, становлення яких прийшлося на роки "перебудови" і початку ринкових реформ, а з другого - частину старшої генерації вчителів, громадянське становлення яких прийшлося на хрущовський і брежнєвський періоди радянської історії. Дослідження проводилося в 4 вузах України: з них у 3 вузах м. Києва (Київський педагогічний університет ім.М. Драгоманова, Інститут журналістики Київського університету ім. Т.Шевченка, Інститут міжнародних відносин Київського університету ім. Т.Шевченка), а також у Луганську (Луганський педагогічний інститут, історико-педагогічний факультет, 4 курс).

Дослідження проводилося також у Росії, де були проанкетовані майбутні вчителі з Волгоградського педагогічного університету (3 курс філологічного факультету), і студенти Волгоградської академії фізичної культури (4 курс). Доповнила наші висновки щодо російської молоді стаття московських учених М.К. Горшкова, Н. Е. Тихоновой, Ф. Е. Шереги "Плани, ціннісні орієнтації і моральний вигляд російської молоді" (Вісник Російської Академії наук. - Т. 68, 16. - 1998. - с. 505-509).

Відразу зауважимо, що наша мета полягає у рельєфнішому висвітленні специфічних якостей сучасного українського студентства, виявленні тих "зон", у яких втрачається зв'язок генерацій, і тих, де цей зв'язок відтворюється з колишньою, соціально-моральною сферою життя.

Першим етапом нашого дослідження було з'ясування головної життєвої мети сучасної молоді. Відомо, що критерієм розвитку особистості служить наявність або відсутність мети в житті. Життєва мета часто представляється винятково філософською проблемою і в реальному житті не всі люди можуть її сформулювати і чітко висловити. У філософській і психолого-педагогічній літературі розробляється поняття життєвої мети або життєвої концепції, що певною мірою характеризує теоретичний спосіб організації особистістю життя. У більш широкому аспекті розгляду життєва мета особистості утворює її життєвий сенс. Бо, коли людина ставить перед собою певну мету і розуміє, усвідомлює, навіщо вона це робить, у цьому для неї полягає сенс.

На відміну від мотивів, які в психології розглядаються як вираження потреб, мета життя – це не тільки прагнення до того, що визначається мотивом, але і те переживання, що має місце в процесі реалізації даного мотиву (або їхньої сукупності). Отже, мета життя визначає її сенс, це психологічний засіб переживання життя в процесі його здійснення. Тому, досягаючи конкретної мети в житті, ми не втрачаємо її сенсу, а навпаки, посилюємо його, переконуємось у ньому, переживаємо його. На наш погляд, наявність життєвої мети дає можливість переживати цінність життєвих проявів своєї індивідуальності, свого «я», своєї особистості. Наведена таблиця показує нам їхній розподіл.

Звернемося до результатів дослідження. Передусім відзначимо, що у більшості молодих респондентів (70%) є, за їхнім зізнанням, головна мета життя (9% такої не мають, 20% - не замислювалися над цим). Спектр названих цілей достатньо великий, хоча переважають все-таки суто прагматичні, матеріальні (табл. 1).

Після цього наша увага була звернута на старшу генерацію вчителів.

Зіставний аналіз показав, що життєва мета молоді і старшого покоління вчителів істотно відрізняються. При наявності потреби жити в достатку, добре заробляти, головними мотивами старшого покоління все ж є забезпечення майбутнього своїм дітям, користь іншим людям і, що важливо для наших днів, потреба бути інтелігентною людиною.

Наступним етапом нашого дослідження стало вивчення чуттєво-емоційного тла вчителів, бо відомо, що постійна депресія і стан фрустрації негативно відбивається на процесі саморозвитку особистості і на якості професійної діяльності фахівця. Порівняльна таблиця нашої анкети ясно дає зрозуміти відповідь на питання, яке нас цікавить.

Таблиця 1. Розподіл головних життєвих цілей молоді, %

Мета	Частка тих, що відмітили варіант відповіді
Бути інтелігентною людиною	13.9
Отримати хорошу освіту	12
Влаштуватися на хорошу роботу	11.3
Мати хорошу родину	9.6
Жити в достатку	21.3
Забезпечити майбутнє своїм дітям	6.9
Бути корисним людям	6.3
Заробити багато грошей	3.4
Відкрити свій бізнес	2.0

Таблиця 2.

Почуття, яких найчастіше зазнає студентська молодь і старша генерація вчителів 1997-1999.

Почуття	Молодь	Старша генерація
Емоційний підйом, почуття бадьорості	17.5	5.3
Звичайний життєвий тонус, рівні почуття	33.4	6.9
Стан неврівноваженості, почуття тривоги	23, 3	59.7
Стан байдужості, апатії	6.9	16.8
Стан агресії, злоби	15.3	10.4
Коли як	1.2	0.3
Важко відповісти	2.4	0.6

Незважаючи на те, що молоді люди значно меншою мірою зазнають почуттів тривоги, апатії, ніж старша генерація, і у них більш високий життєвий тонус, який дозволяє їм психологічно легше переживати труднощі, частіше перебувати в гарному настрої (табл. 3), вони, тим не менше, не дивляться на світ через рожеві окуляри і цілком реально оцінюють можливі небезпеки. Більше всього молодь боїться сьогодні залишитися без матеріальних коштів (52.1%), вона занепокоєна розгулом злочинності (38.2%), побоюється втратити друзів (28%), роботу (19.8%), а також диктаторської влади, що обмежить свободу дій (19.4%). В основному такі ж побоювання характерні і для старшої генерації, причому не тільки за даними нашого дослідження, але і за результатами численних опитувань громадської думки.

Порівняльні результати цієї таблиці дозволяють зробити висновок про те, що оцінювання соціально-економічної ситуації і молоддю, і старшою генерацією відбувається адекватно, і що саме вона, сучасна ситуація в суспільстві, впливає на емоційно-психологічне тло українських фахівців. Тим не менше, додаткове опитування і співбесіди з респондентами з цього питання показали, що і молодь, і старша генерація вважають економічні труднощі тимчасовими. Вони з розумінням ставляться до кризових явищ у суспільстві, апелюючи до того, що всі країни минали цей етап і що без нього неможливо ввійти в цивілізоване суспільство. Українські фахівці з надією і певністю дивляться в майбутнє.

Разючий контраст являють собою відповіді на це питання російських респондентів порівняно з українськими. У російських студентів переважає почуття апатії і байдужості, а у старшої генерації - почуття агресії і злоби на несправедливе влаштування їхнього суспільства.

У відповідях респондентів простежується не тільки депресивний і кризовий психологічний стан, але і пропозиції кардинально змінити ситуацію, причому "рецепти" пропонуються найрізноманітніші: від необхідності повернення до соціалістичного буття, до розв'язання громадянської війни, з метою "збирання земель російських". У зв'язку з цим пригадується висловлювання одного з російських мислителів: "Тоска, хандра, кручина - вот обычное состояние российского народа". Хоча ці психологічні стани, описані ним, ще не є найстрашнішими. Дуже б не хотілося, щоб у перспективі підтвердилися слова А.С. Пушкіна, що писав: "Не доведи Бог бачити російський бунт... Безглуздий і нещадний".

Відомо, що одним з основних аспектів формування культурологічного потенціалу особистості є формування культурних цінностей. Цінності і ціннісні орієнтації особистості завжди визначали сутнісні орієнтири її культури. Саме з'ясування цих орієнтацій ми і зайнялися в процесі наступного етапу нашого дослідження.

Враховуючи, що час і вік вносять свої корективи у формування різноманітних особистих цінностей, ми знов-таки вирішили провести порівняльний аналіз цінностей молоді і старшої генерації.

Табл. 4. Ціннісні орієнтації молоді і старшої генерації.

Орієнтації	Молодь	Старша генерація
1. а) Моє матеріальне становище в нинішньому і майбутньому залежить передусім від мене	62.7	23.4
б) Від мене мало що залежить – важливо, якими будуть економічні умови в країні	32.8	75.3
2. а) Матеріальних успіхів люди повинні домагатися самі, а ті, хто цього не хоче, нехай живуть бідно – це справедливо	59.3	23.8
б) Треба виявляти гуманність, ті, хто матеріально забезпечений, повинні допомагати і піклуватися про тих, хто не забезпечений	28.7	75.8
3. а) Тільки на цікаву роботу варто витратити значну частину життя. Потрібно бути жвавим ентузіастом своєї справи	39.5	65.3
б) Головне в роботі - це скільки за неї платять	58.9	33.8
4. а) Треба прагнути до будь-яких прибутків, незалежно від того, як вони отримані	42.2	15.4
б) Людина повинна мати ті прибутки, що заробила чесним шляхом	54.9	84.6
5. а) Свобода - те, без чого життя людини втрачає сенс	75.3	58.7
б) Головне в житті – матеріальне благополуччя, а свобода бути го-лодним – другорядна	23.6	40.8
6. а) Сучасний світ жорсткий, і щоб вижити і добитися успіху, необхідно битися за своє місце в ньому, а то і переступити через деякі норми моралі	62.1	21.2
б) Я краще не досягну матеріального благополуччя і не зроблю кар'єру, але ніколи не переступлю через інших	36.8	78.9

Цифри говорять самі за себе, але нам хотілося б звернути особливу увагу на другу графу, де визначена цінність солідарності, гуманності, готовності піклуватися про бідних членів суспільства. Здається, зрушення, які трапилися в цій галузі, дуже невеликі. Серед молоді тих, хто впевнений, що матеріальних успіхів люди повинні домагатися самі, більше, ніж серед людей зрілих і літніх, всього приблизно на 5.5%. Тим не менше, це зрушення свідчить, на наш погляд, про тривожне явище: поступовий відхід від колективістського типу свідомості, на зразках якого виховувалась старша генерація вчителів радянського періоду.

Якщо у старшої генерації основною цінністю вважали почуття товарищескості, взаємодопомоги, взаємопідтримки один стосовно іншого, то у сучасному молодіжному середовищі набуває розповсюдження модель індивідуалістичної, утилітарної свідомості західного типу з основним постулатом - "людина сама себе робить"

Звернемо увагу на філософські і соціологічні ідеї, які намагались знайти "золоту середину" в поєднанні колективістського типу свідомості з індивідуальним. Так, О. Лосев вважав, що найважливіша мета вчення Платона - знайти "серединний шлях" у розв'язанні суперечностей між знаннями і почуттями (емоціями), мисленням і відчуттям, розумом і вітхою, об'єктивним і суб'єктивним, ідеальним і матеріальним тощо.

Методологія кращого розв'язання суперечностей між індивідуалістичною і колективістською тенденціями розроблялись у педагогіці. Так, С.Гессен розвивав концепцію "позитивного морального виховання, що синтезує примусовість зі свободою." Цей синтез має здійснюватися "шляхом відновлення рівноваги між доцентровою силою особистості та відцентровою силою зовнішніх культурних змістів" (Гессен С.И. Основы педагогики //Введение в прикладную философию. - М., 1995).

Схожу думку на цей процес висловлює і В.С. Лутай. "Оскільки кожна сторона діалектичної суперечності прагне до збільшення своєї ролі в розв'язанні, досить часто в історії суспільства стикаємося з певною абсолютизацією ролі однієї з сторін. Так, абсолютизація колективістської тенденції чітко проявлялася в стародавньому родовому устрої". І далі він застерігає: "Це призводить до значного обмеження ролі частково-егоїстичних, особливо індивідуалістичних, інтересів (індивід у тоталітарній державі, за словами Аристотеля, перетворюється на обмежену соціальну тварину), що, власне, і є причиною незадоволеності більшості членів суспільства і дальшими суттєвими змінами в ньому, передусім на користь частково-егоїстичних інтересів" (Освіта й управління. - 1998. - Т. 2. - С.13). Однак у цього явища є і позитивна сторона: якщо людина ставить перед собою мету і домагається свого, то, отже, вона сама несе відповідальність за наслідки всіх своїх дій і тут право морального вибору надзвичайно важливо. Це формує у молоді такі якості, як цілеспрямованість, самостійність, ініціативність, прийняття творчих рішень і т. д.

Відповідно, дві третини студентів впевнені, що матеріальних успіхів люди повинні домагатися самі, а хто цього не хоче, нехай живе бідно. Однак, для старшої генерації характерна інша позиція. Вони вважають, що люди, які пропалили життя в інших соціально-економічних умовах, не готові сьогодні до пошуку місць для заробітку грошей і що зараз якраз настав той момент в їхньому житті, коли пора і державі піклуватися про їхнє матеріальне становище. Враховуючи той факт, що вчитель, довгі роки працював на добро народу і своєї країни, його праця сьогодні практично не оплачується, і він примушений тягти жалюгідне існування. Цю точку зору цілком поділяє й автор статті.

Отже, частка прихильників думки, згідно з якою матеріально забезпечені мають піклуватися про інших, складає відповідно 28.7% і 75.8%. Наведені дані дозволяють говорити про те, що існуючі в суспільстві індиві-

дуалістичні орієнтації придбали у молоді відносно високу форму. Це виявилось у зростанні індивідуалістичних настроїв і падінні таких цінностей, як колективізм, взаємодопомога і товариськість. Причому, представники молодшої генерації (про що говорять факти опитування старшокласників двох шкіл Шевченківського району м. Києва) ще менш схильні допомагати бідним, ніж їхні старші товариші. Якщо порівнювати відповіді педагогів, журналістів і студентів-міжнародників, то картина вимальовується приблизно однакова.

Нарешті, що стосується цінностей морального плану (четверта і шоста пари), то "діти" продемонстрували відому наступність зі своїми "батьками" в цій області, хоча зрушення, що виникають, все ж не можуть не насторожувати: 62,1% юнаків і дівчат готові боротися за своє місце в житті і переступити заради свого благополуччя через моральні норми. Серед старшої генерації такої думки дотримуються 21,2%. На наш погляд, ці розбіжності віддзеркалюють, швидше, відмінності в цільових настановах, ніж реальну готовність до порушення норм моралі, а тим більше права. Наприклад, переконання в тому, що прибутки повинні бути тільки "чесними", поділяють 54,9% молодих людей. Однак той факт, що кожний третій представник молоді вважає, що гарні будь-які прибутки, незалежно від того, як вони отримані, не може не бентежити. У старшої генерації цей показник значно менший - 15, 4%. Звертає на себе увагу і загальний правовий нігілізм опитаних.

Важливим аспектом нинішнього дослідження була спроба розглянути не тільки декларовані позиції, але і реальні форми негативної поведінки молоді.

Для з'ясування цих питань була запропонована закрита анкета в формі таблиці, яка містила ряд питань: чи доводилося Вам в останній час: палити, вживати алкогольні напої, вживати наркотики, давати хабарі, ухилятися від податків, використовувати сексуальні зв'язки для досягнення корисливих цілей, мати сексуальні зв'язки з людиною своєї статі. Тут же були запропоновані варіанти відповідей, таких як: доводилося, і часто; доводилося дуже рідко, тільки пробував; самий цього не робив, але інших за це не засуджую; не доводилося, і я є супротивником подібних дій; не захотів відповідати на це питання.

Опитування показало, що частка тих молодих людей, у соціальному досвіді яких така поведінка мала місце, надто значна, але все ж менше, ніж можна було б припустити, судячи з газетних штампів. Достатньо широко розповсюджені паління, вживання алкогольних напоїв і наркотиків, використання сексуальних зв'язків для досягнення корисливих цілей, ухилення від податків, бо молоді люди-студенти примушені підробляти, давати хабарі і т.д.

Насторожує також і той факт, що студенти з достатньою толерантністю, а може навіть і байдужістю ставляться до своїх однокурсників, друзів. Це виявляється в тому, що вони, хоч і дали негативні відповіді на запропоновані запитання, своїх же одноліток за негативні явища в їхній поведінці не засуджують, вважаючи, що це особиста справа кожного: чи то вживання наркотиків, чи одностатевий секс або хабар посадовій особі.

Достатньо високим є відсоток і тих респондентів, які відмовилися відповідати на поставлені запитання. Останнє дає підставу припустити, що відсотковий склад форм вияву негативної поведінки є ще більш високим.

Звертає на себе увагу контраст між відповідями молоді і старшої генерації. Причому, не викликає здивування той факт, що старша генерація більш "правильна" і позитивна у порівнянні з молоддю: і час був інший, і на те вона старша генерація. Але цікаве саме ставлення старшої генерації до таких порушень моральних норм. В їхніх анкетах ми прочитали шире обурення, непримиримість, бажання і готовність боротися з цими порушеннями, чого не почуєш від молоді. Більш того, питання використання сексуальних зв'язків для досягнення корисливих цілей молодь зовсім не визнала аморальним. Наводячи приклади з життя багатьох відомих людей, які досягли успіху завдяки своїм зв'язкам з "потрібними" людьми, багато дівчат скаржилися на те, що їм ніяк не вдається "виявитися в потрібному місці, в потрібну годину", щоб вирішити свої проблеми.

Якщо проводити паралель між групами студентів, то звертає на себе увагу деяка "розбещеність" студентів-міжнародників і майбутніх журналістів, порівняно з майбутніми вчителями. Вона виявляється в зайвому вживанні і спиртних напоїв, і наркотиків, а також у використанні сексуальних зв'язків для досягнення корисливих цілей (саме ці групи респондентів у своїй більшості відмовилися відповідати на поставлені запитання або віднесли толерантно до того, хто цим займається).

Очевидно, причина полягає в тому, що в педагогічному вузі, незважаючи на кризу сучасної вищої освіти, велика роль виховного процесу, що виявляє позитивний вплив на студентів. Форми і засоби виховної роботи як під час навчального процесу, так і поза ним, надзвичайно різноманітні. Широкий також спектр гуманітарних дисциплін і спецкурсів, що вивчаються в педагогічному університеті ім.М.Драгоманова, таких, як педагогіка, психологія, методика виховної роботи, конфліктологія, культурологія, культура педагогічного спілкування і багато інших, які позитивно впливають на культурологічний розвиток особистості, формують її кругозір, залучають до моральних цінностей. Не можна не враховувати і той чинник, що інститут журналістики та інститут міжнародних відносин є на сьогоднішній день престижними вузами і навчаються там молоді люди здебільшого із заможних і забезпечених родин, чого не скажеш про вуз педагогічний. Відомо, що у "золотій молоді" можливостей завжди більше, ніж у будь-кого іншого, однак, зважаючи на несформованість культурологічного потенціалу, ці можливості у частини молоді, на жаль, реалізуються в іншому напрямку.

Зіставлення даних щодо російських студентів говорить також на користь студентів-педагогів (Волгоградський педагогічний університет ім. Серафимовича) порівняно зі студентами академії фізичної культури.

Необхідно відзначити, що в Академії фізичної культури м.Волгограда відсоток форм девіантної поведінки, починаючи від паління, вживання наркотиків і закінчуючи одностатевими сексуальними зв'язками, є найвищим.

Доповнити моральний вигляд сучасного українського студентства нам допоможуть дані про те, які якості студенти найбільшою мірою цінують в людях.

Таблиця 4. Якості, що найбільше цінуються студентами

Якості	Частка тих, які відмітили варіант відповіді
Розум	51.3
Впевненість у собі	41.7
Цілеспрямованість	38.9
Товариськість	27.1
Почуття гумору	25.9
Обов'язковість	13.6
Доброта	10.8
Працьовитість	9.6
Професіоналізм	9.5
Інтелігентність	5.3
Приваблива зовнішність	5.1

Спеціальний аналіз свідчить, що найчастіше зустрічається комбінація тих властивостей, що високо цінуються молодими людьми, як-от: розум, впевненість у собі і цілеспрямованість. У такому поєднанні віддзеркалена певна соціально-психологічна характеристика особистості. Звертає на себе увагу те, що невелика частка опитуваних відзначила обов'язковість, працьовитість, професіоналізм, тобто якості, необхідні для отримання успіху в системі суспільних відносин.

Зовсім малим є відсоток тих респондентів, які обрали такі якості, як інтелігентність, професіоналізм, працьовитість, доброта.

Дуже цікаве поєднання якостей можна було спостерігати у відповідях студентів-журналістів, які при ранжуванні якостей на перше місце ставили впевненість у собі і цілеспрямованість, а розум, доброту, інтелігентність – на останнє. Саме тому дуже вчасними, на наш погляд, є вивчення молодими журналістами таких предметів, як журналістська етика, правові норми журналістської діяльності, психологія, культурологія. Тішить і той факт, що в інституті журналістики вже стало традицією проведення різноманітного роду конференцій, спрямованих на підвищення професійної і особистої культури журналістів. Приділяється увага також і вивченню зарубіжного досвіду. А такі акції, як вечір, присвячений пам'яті загиблих журналістів або “Журналістська весна”, нікого не залишають байдужими і навчають молодих журналістів розумному, доброму, вічному.

Проведений аналіз дозволяє зробити ряд висновків. Вони полягають у тому, що, передусім можна говорити, швидше, про наступність, ніж про кризу цінностей і особливу меркантильність молодшої генерації. Особливо це виявляється в близькості тих базових цінностей, які мають особливу вагу в житті і до яких потрібно прагнути обов'язково, а не жертвувати ними. Разом з тим, виявлене певне зрушення в оцінці того, в яких умовах і як реалізувати свої життєві плани. Молоді люди демонструють явний відхід від колективістсько-патерналістичного типу свідомості. Орієнтиром для них все частіше служить головний постулат модних умов утилітарного індивідуалістичного західного типу свідомості - "Людина сама собі, що хоче, те і робить".

І це надає сучасній молоді значно більше самостійності, серйозності, відповідальності, ніж представникам старшої генерації в їхні молоді роки.

Викликає деякі побоювання ситуація в середовищі російського студентства, де поряд із надто високими показниками по вживанню наркотиків, спиртних напоїв й інших форм девіантної поведінки, має місце явна агресія і злоба щодо створеного суспільно-економічного становища.

Опитування показало, що поширена думка про тотальну аморальність нашої молоді також дуже перебільшена. Однак, хоча соціально-економічна ситуація зворушила невелику частину юнаків і дівчат, їхнє надто толерантне відношення до таких негативних явищ, як хабарництво, використання сексуальних зв'язків у власних цілях і особливо вживання наркотиків, викликає тривогу.

В описі бажаної структури молоді звичайно акцентує увагу на американських якостях особистості, таких, як цілеспрямованість, впевненість у собі, почуття гумору, відсуваючи назад такі якості, які якраз більше цінує старша генерація, як-от: чуйність, доброта, вихованість, інтелігентність. Аналізуючи це явище, не треба поспішати з категоричними висновками на захист старшої генерації. На наш погляд, необхідно зробити знижку на певний максималізм молодшої генерації, на агресивне впровадження в нашу свідомість американської культури і американського способу життя, а також на хворобі економічного, культурного і соціального зростання, які переживає наша країна в цей складний для нас період.

Матеріал надійшов до редакції 5.09.2000 р.

Иванова Т.В. Культурологический аспект как современный подход к профессиональной подготовке будущего учителя.

На основаних результатів емпіричного дослідження серед молодіжної України і Росії аналізується проблема життєвої мети сучасного молодого людини, а також його емоційно-ціннісний сфера.

Ivanova T.V. Cultural Aspects as a modern Approach in Professional Training of a Future Teacher.

On the basis of the results of empirical investigations among Ukrainian and Russian Youth the author analyses the problem of modern young man's aim in life, as well as emotional and value sphere.